

vers **VOOR** versLEZING 13
73 MINUTEN

JEREMIA

33-36

Gods beloften van herstel en de tegenstelling
tussen trouw en verbondsbreuk.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jeremia/33-36

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	God belooft herstel, genezing en vrede	3 min	4
2	Terugkeer uit Babel en geestelijke vernieuwing	3 min	6
3	De volle vervulling van het herstel in Christus	2 min	8
4	Vreugde en herdersleven keren terug in Juda	2 min	9
5	De Messias en Jeruzalem dragen dezelfde naam	2 min	10
6	Beloften aan David en Levi en hun voorwaarden	3 min	11
7	Heidenen als priesters en Levieten	3 min	14
8	Gods blijvende verbond met Davids nageslacht	3 min	16
9	Slaven vrijlaten om Gods gunst te winnen	3 min	17
10	Zedekia's gevangenschap en dood voorzien	3 min	19
11	Vrijgelaten slaven opnieuw onderworpen	3 min	21
12	Gods oordeel over de geschonden vrijlating	2 min	23
13	Het verbondsritueel en Abrahams visioen	4 min	25
14	Een gebroken eed ontheiligt Gods naam	2 min	27

15	De afkomst van de Rechabieten en Jonadab	3 min	28
16	Trouw aan Jonadab tegenover Juda's ontrouw	4 min	29
17	Jeremia biedt de Rechabieten wijn aan	3 min	31
18	Geen wijn en geen huizen: Jonadabs leefregels	2 min	33
19	De Rechabieten vluchten voor invallende legers	2 min	35
20	God prijst en beloont de Rechabieten	4 min	36
21	Jeremia laat zijn profetieën opschrijven	3 min	39
22	Baruch leest de boekrol voor op de vastendag	2 min	42
23	De vorsten ontbieden Baruch met de boekrol	2 min	43
24	De vorsten luisteren en beschermen de profeten	3 min	45
25	Jojakim verbrandt de boekrol	4 min	47
26	Oordeel over Jojakim en een nieuwe boekrol	3 min	50
	Om verder te lezen		52

1

God belooft herstel, genezing en vrede

Jeremia 33 brengt ons aan het einde van het kleine troostboek, dat in hoofdstuk 30 begon. We zijn bij dit gedeelte langer blijven stilstaan dan we bij de meeste hoofdstukken zouden doen, omdat de meeste passages ervan betrekking hebben op het nieuwe verbond. Het is in vier hoofdstukken de tegenhanger van wat Jesaja in 27 hoofdstukken aan het einde van zijn boek heeft staan.

We komen bij hoofdstuk 33:

Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Jeremia, toen hij nog opgesloten zat op het binnenplein van de wacht:

JEREMIA 33:1

Met andere woorden, dit was in dezelfde tijd dat hij het veld kocht. Hij zat aan het begin van hoofdstuk 32 opgesloten in de voorhof van de gevangenis, toen zijn neef Hanameël naar hem toe kwam en hem vroeg een veld te kopen om het te lossen. Hij deed dit op aanwijzing van God om Zijn belofte uit te beelden. Het onroerend goed in Jeruzalem of daar in de omgeving was op dat moment vrijwel waardeloos, maar het zou weer waarde krijgen wanneer God het lot van Juda en Israël ten goede zou keren.

Hoofdstuk 33 zegt, terwijl hij nog steeds in de gevangenis opgesloten zat:

Zo zegt de HEERE, Die het gemaakt en gevormd heeft om het te bevestigen — HEERE is Zijn Naam: Roep tot Mij, dan zal Ik u antwoorden en u grote en machtige dingen bekendmaken die u niet weet. Want zo zegt de HEERE, de God van Israël, over de huizen van deze stad en de huizen van de koningen van Juda, die afgebroken zijn om versterkingen op te werpen tegen de belegeringsdammen en het zwaard: Zij komen om tegen de Chaldeeën te strijden, maar vullen die plaatsen slechts met de lijken van mensen die Ik in Mijn toorn en grimmigheid zal doden. Vanwege hun slechtheid heb Ik Mijn aangezicht voor deze stad verborgen. Zie, Ik zal haar gezondheid en genezing brengen. Ik zal hen genezen en hun een overvloed aan vrede en waarheid bekendmaken.

JEREMIA 33:2-6

Je herinnert je dat we het in Jesaja over deze beeldspraak van genezing hebben gehad. We zien die ook hier in Jeremia steeds terug. De genezing die nodig is, is een herstel van vrede. Dat wordt bedoeld in Jesaja 53, vers vijf, waar staat:

Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is er voor ons genezing gekomen.

JESAJA 53:5

Vrede betekent uiteindelijk dat je op goede voet staat met God. De ziekte van Israël en Juda was dat ze van God vervreemd waren. Ze stonden vanwege hun zonden niet op goede voet met God. Ze moesten vergeven, genezen en hersteld worden. Ze moesten

worden teruggebracht in een vredige toestand waarin God vrede met hen heeft, en hun omstandigheden daardoor weer door God gezegend worden. Deze vergelijking van genezing of gezondheid met in vrede leven vind je zowel in Jesaja als in Jeremia.

2

Terugkeer uit Babel en geestelijke vernieuwing

Vers 7:

Ik zal een omkeer brengen in de gevangenschap van Juda en in de gevangenschap van Israël, en hen opbouwen als vroeger. Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, waarmee zij tegen Mij gezondigd hebben. Ik zal al hun ongerechtigheden vergeven, waarmee zij tegen Mij gezondigd hebben, en waarmee zij tegen Mij in opstand zijn gekomen. Het zal voor Mij worden tot een vreugdevolle naam, tot roem en tot luister bij alle heidenvolken van de aarde, die al het goede zullen horen dat Ik hun doe. Zij zullen beangst zijn en sidderen vanwege al het goede en vanwege al de vrede die Ik het verschaf.

JEREMIA 33:7-9

Dit is het soort profetie waardoor de Joden van een latere generatie, die inderdaad uit Babylon terugkwamen, grote dingen verwachtten. Hij zegt:

Het is geweldig. De volken zullen versteld staan van wat Ik hier doe. Israël zal bewondering en verbazing oproepen bij iedereen door alle goede dingen die God zal doen, hoe Hij het voorspoed geeft, enzovoort.

Toen ze daadwerkelijk terugkwamen, verliep het niet helemaal zo. Slechts een overblijfsel van hen keerde daadwerkelijk terug. Degenen die terugkwamen, hadden beperkte financiële middelen. Ze bouwden een tempel, maar die leek in niets op de

tempel die Salomo had gebouwd. Hij was bij lange na niet zo mooi. Hun oogsten waren niet zo goed als ze hadden gedacht. De profeet Haggai zegt dat

U rekent op veel, maar zie, het wordt weinig. Wat u in huis bracht, daar blies Ik in. Waarom? spreekt de HEERE van de legermachten. Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt, terwijl u zich uitslooft, ieder voor zijn eigen huis.

HAGGAI 1:9

en dat ze grote ontberingen doormaakten. Maar Haggai zegt dat dit kwam doordat ze God niet op de eerste plaats hadden gezet. Ze waren teruggekomen naar Jeruzalem, maar hun hart was nog niet zoals het moest zijn. De geestelijke vernieuwing moest nog komen.

De profetieën van Jesaja, Jeremia en Ezechiël spreken regelmatig over deze twee dingen samen. Ze spreken over de lichamelijke terugkeer van de ballingen naar Jeruzalem. Die vond inderdaad plaats nadat Kores Babylon had veroverd en een bevel had uitgevaardigd dat alle volken in gevangenschap naar hun eigen land mochten terugkeren, waaronder Israël, in 586 voor Christus. Ze kwamen terug, en dat is voorspeld, maar er is ook voorspeld dat

Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven.

EZECHIËL 36:26

Hij zou hun voorspoed geven. Hij zou alles voor hen veranderen.

3

De volle vervulling van het herstel in Christus

Niet alles veranderde toen ze terugkwamen. Dat komt doordat de belofte twee aspecten heeft. Er is datgene wat vervuld wordt in de terugkeer uit de ballingschap, en dan is er de vollere vervulling met de komst van de Messias. De terugkeer uit de ballingschap is een voorafbeelding en een schaduw van het vollere behoud dat zij niet hebben ervaren. Dat zij dit niet hebben ervaren, blijkt uit het feit dat hun hart niet helemaal aan de Heere toebehoorde. Jeremia had in hoofdstuk 29, in zijn brief aan de ballingen, gezegd dat ze zouden terugkeren en God zouden vinden wanneer ze met hun hele hart terugkeerden. Dat was zijn belofte aan hen toen hij aan de ballingen schreef. In Jeremia 29:13:

U zult Mij zoeken en vinden, wanneer u naar Mij zult vragen met heel uw hart.

JEREMIA 29:13

Dit is iets waarvan ze misschien dachten dat God Zelf het zou laten gebeuren. Dit is iets wat zij moeten laten gebeuren. Zij moeten Hem zoeken, en zij moeten zich daar helemaal op toelagen, met hun hele hart. Dat was bij de ballingen niet meteen het geval. Er was een herstel, maar het was niet alles waarop ze gehoopt hadden.

De schrijvers van het Nieuwe Testament zien echter het nieuwe verbond in Christus, het tijdperk van de Geest dat met Pinksteren begint, als de vervulling van deze profetieën in het huidige tijdperk. Met andere woorden, de werkelijke vervulling van de terugkeer van de ballingen is in Christus. Jesaja had in Jesaja 10 gezegd:

Het overblijfsel zal terugkeren.

JESAJA 10:21

Paulus haalt dat vers aan in Romeinen 9 en zegt:

Het overblijfsel zal behouden worden.

ROMEINEN 9:27

De gedachte is dus dat het terugkeren bij de profeten zijn uiteindelijke vervulling vindt in mensen die behouden worden wanneer ze terugkeren tot Christus en in Hem de zegeningen van het nieuwe verbond vinden.

4

Vreugde en herdersleven keren terug in Juda

Vers 10:

Zo zegt de HEERE: In deze plaats, waarvan u zegt: Zij ligt verwoest, zodat er geen mens en geen dier meer is — in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem, die zo verwoest zijn, dat er geen mens, geen inwoner en geen dier meer in te vinden is, zal weer gehoord worden de stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, de stem van hen die zeggen: Loof de HEERE van de legermachten, want de HEERE is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, en de stem van hen die in het huis van de HEERE een lofoffer brengen. Ik zal namelijk een omkeer brengen in de gevangenschap van het land, zodat het weer wordt als vroeger, zegt de HEERE.

JEREMIA 33:10-11

Er zullen mensen zijn die God prijzen, zich verheugen, weer trouwen, weer plezier hebben. Dit zijn de dingen waarvan in het verleden herhaaldelijk was gezegd dat ze door de Babylonische ballingschap uit Jeruzalem zouden verdwijnen. Ze worden nu hersteld.

Vers 12:

Zo zegt de HEERE van de legermachten: In deze plaats — hij ligt verwoest, zodat er geen mens en geen dier meer in te vinden is — en in al zijn steden zal weer een weideplaats voor herders zijn die de kudde doen neerliggen. In de steden van het Bergland, in de steden van het Laagland, in de steden van het Zuiderland, in het land van Benjamin, in de omstreken van Jeruzalem en in de steden van Juda zullen de kudden weer onder de handen van de teller doorgaan, zegt de HEERE.

JEREMIA 33:12-13

Dit is hetzelfde soort uitspraak als in vers 44 van het vorige hoofdstuk. Hoewel dit blijkbaar een afzonderlijke profetie was, lijkt die op hetzelfde thema door te gaan. Want in hoofdstuk 32 ging het erover dat op al deze plaatsen weer akkers gekocht zullen worden. Vers 44 noemt precies dezelfde plaatsen als hoofdstuk 33:13. Alleen staat hier dat er kudden en herders zullen zijn, enzovoort. Een terugkeer naar het geluk van het herdersleven, om het zo te zeggen, dat men in vreedzamere tijden gekend had.

5

De Messias en Jeruzalem dragen dezelfde naam

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik het goede woord gestand zal doen dat Ik gesproken heb tot het huis van Israël en over het huis van Juda. In die dagen en in die tijd zal Ik voor David een SPRUIT van gerechtigheid doen opkomen. Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde. In die dagen zal Juda verlost worden en zal Jeruzalem onbezorgd wonen. Dit is hoe men de stad noemen zal: DE HEERE onze gerechtigheid.

JEREMIA 33:14-16

Het is interessant dat er in vers 16 staat:

‘Dit is hoe men de stad noemen zal: DE HEERE onze gerechtigheid.’

Wat interessant is, is dat precies deze zelfde profetie al woordelijk gegeven werd in hoofdstuk 23, in vers 5 en 6. Daar stond:

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik voor David een rechtvaardige SPRUIT zal doen opstaan. Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen, Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde. In Zijn dagen zal Juda verlost worden en Israël onbezorgd wonen. Dit zal Zijn Naam zijn waarmee men Hem noemen zal: DE HEERE onze gerechtigheid.

JEREMIA 23:5-6

Maar nu wordt de stad zelf zo genoemd, genoemd met de Naam van de Messias. Het is een interessante verschuiving van gedachten. Alles is hetzelfde als in hoofdstuk 23, vers 5 en 6, maar de verandering is dat het nu de stad Jeruzalem is die met de Naam van de Messias wordt genoemd, Yahweh Tsidkenu.

6

Beloften aan David en Levi en hun voorwaarden

Nu vers 17:

Want zo zegt de HEERE: Aan David zal het niet aan een man ontbreken die op de troon van het huis van Israël zit, en aan de Levitische priesters zal geen man voor Mijn aangezicht ontbreken die het brandoffer brengt, het graanoffer in rook laat opgaan en het slachtoffer bereidt, alle dagen.

JEREMIA 33:17-18

Dit is een van de beloften die volgens premillennialisten die de bedelingenleer aanhangen in het duizendjarig rijk vervuld moeten worden. Want dit suggereert dat het Levitische priesterschap altijd zal blijven voortbestaan, omdat:

Er zal altijd iemand uit de stam Levi zijn om Mij brandoffers te brengen.

Er zal altijd een Levitisch priesterschap zijn, staat er, en er zal altijd een koning uit het geslacht van David zijn.

De aanhangers van de bedelingenleer zullen zeggen: 'Nou, dat is nog niet gebeurd.' In het duizendjarig rijk zal er een tempel zijn en zullen er dierenoffers en Levieten zijn, enzovoort. Er zijn gedeelten in Ezechiël, vooral hoofdstuk 40 tot en met 48, waarvan men denkt dat ze ook over die periode gaan. En in Zacharia 14 wordt een herbouwde tempel gesuggereerd, een opnieuw ingesteld Levitisch priesterschap. Het klinkt alsof God zegt dat het er altijd zal zijn.

Maar denk eraan wat God in Jeremia hoofdstuk 18 zei:

Telkens wanneer Ik zeg dat Ik hen zal opbouwen, maar zij zich van Mij afkeren, zal Ik hen niet opbouwen. Dan zal Ik terugkomen op het goede dat Ik hun had toegezegd.

JEREMIA 18:9-10

Met andere woorden, dit is wat Ik zal doen als zij trouw zijn. Hier wordt dat 'als' niet genoemd, maar in Jeremia hoofdstuk 18, vers 7 tot en met 10, maakte Hij duidelijk dat dit 'als' altijd wordt verondersteld. Telkens wanneer Ik zulke dingen zeg, hangt het van hun trouw af.

Kijk eens naar 1 Samuel hoofdstuk 2, waar God de priester Eli terechtwijst. In 1 Samuel 2, vers 30, komt er een profeet naar de priester Eli en zegt:

Daarom spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had duidelijk gezegd: Uw huis en uw familie zullen voor eeuwig voor Mijn aangezicht wandelen. Maar nu spreekt de HEERE: Er is bij Mij geen sprake van, want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij verachten, zullen zelf veracht worden.

1 SAMUEL 2:30

Dat wil zeggen, zij zouden voor altijd priesters zijn: het huis van Levi, het huis van Aäron. God zegt:

Ik zei dat jullie Mij voor altijd zouden dienen. Jullie zouden voor altijd priesters zijn.

Ik had geen voorwaarden genoemd.

Dat wil zeggen, de belofte die Ik heb gedaan, geldt op voorwaarde dat je Mij eert. Dat heb Ik er destijds niet bij gezegd. Je hebt misschien gedacht dat die onvoorwaardelijk was. Dat is ze niet.

7

Heidenen als priesters en Levieten

Zo lezen we hier in Jesaja 66 een beschrijving van wat kennelijk het huidige tijdperk is. Het wordt in beeldspraak beschreven, maar Paulus haalt het aan alsof het op hemzelf en zijn eigen bediening van toepassing is. Aan het einde van Jesaja 66:19 — het is een lang vers — staat in de laatste regel:

En Ik zal een teken op hen aanbrengen: Ik zal uit hen die aan het gericht ontkomen zijn, boden zenden naar de heidenvolken, Tarsis, Pul, Lud, de boogschutters, naar Tubal, Javan, de verafgelegen kustlanden, die geen tijding over Mij hebben gehoord en die Mijn heerlijkheid niet hebben gezien. Zij zullen Mijn heerlijkheid onder de heidenvolken verkondigen.

JESAJA 66:19

Dan zegt vers 20:

En zij zullen al uw broeders uit alle heidenvolken brengen als graanoffer aan de HEERE, op paarden en op wagens, met huifkarren, op muildieren en op snelle kamelen, naar Mijn heilige berg toe, naar Jeruzalem, zegt de HEERE, zoals de Israëlieten het graanoffer in rein vaatwerk naar het huis van de HEERE brengen.

JESAJA 66:20

Dat wil zeggen, de heidenen.

De heidenen zullen dus een offer zijn dat aan de Heere wordt gebracht. Toen we Jesaja bestudeerden, heb ik genoemd dat Paulus op dit vers zinspeelt. Hij citeert het niet letterlijk in Romeinen 15:16. Daar staat dat zijn bediening inhield dat hij heidenen als een offer aan de Heere bracht. Dan staat er in vers 21:

Ook zal Ik enigen uit hen tot priesters en Levieten aanstellen,
zegt de HEERE.

JESAJA 66:21

Dat wil zeggen, de heidenen.

De heidenen zullen dus binnenkomen, en God zal sommigen van hen gebruiken om priesters en Levieten te vervangen. Waarom zou dat nodig zijn? Alleen als de Levieten hun positie niet meer bekleden. Alleen als de Levieten zijn verwijderd. Het was tenslotte het priesterschap dat de leiding had over het Sanhedrin. Het waren de overpriesters en oudsten die Jezus veroordeelden, tegen Hem samenspannen en Hem veroordeelden, en de gemeente vervolgden. Zij waren het die onder het oordeel kwamen en door het oordeel in het jaar 70 na Christus werden verwijderd. God heeft nu heidenen binnengebracht en hen in hun plaats tot Levieten aangesteld.

Hoewel God zegt:

en aan de Levitische priesters zal geen man voor Mijn aangezicht ontbreken die het brandoffer brengt, het graanoffer in rook laat opgaan en het slachtoffer bereidt, alle dagen.

JEREMIA 33:18

hoeft Levi niet letterlijker bedoeld te zijn dan David. David is hier in werkelijkheid de Messias, en Levi zou eenvoudigweg het priesterschap kunnen vertegenwoordigen. Volgens Jesaja kunnen Levieten door heidenen worden vervangen.

8

Gods blijvende verbond met Davids nageslacht

Vers 19:

En het woord van de HEERE kwam tot Jeremia: Zo zegt de HEERE: Als u Mijn verbond met de dag en Mijn verbond met de nacht kunt verbreken, zodat dag en nacht er niet meer op hun tijd zullen zijn, dan zal ook Mijn verbond met Mijn dienaar David verbroken kunnen worden, zodat hij geen zoon zal hebben die koning is op zijn troon, en ook het verbond met de Levieten, de priesters, Mijn dienaren. Zoals het leger aan de hemel niet geteld en het zand van de zee niet gemeten kan worden, zo talrijk zal Ik het nageslacht van Mijn dienaar David maken, en de Levieten, die Mij dienen.

JEREMIA 33:19-22

Wij zijn dat Davidische koninkrijk, en wij zijn dat koninkrijk van priesters, de Levieten. Dit moet dus, geloof ik, geestelijk worden opgevat. Als Hij in de zesde eeuw voor Christus zegt dat het de Levieten nooit aan een man zal ontbreken om priester te zijn, dan is dat niet uitgekomen, want nu ontbreekt het hun aan een man. Er zijn geen Levitische priesters. Je kunt naar Jeruzalem gaan en zelf kijken. Er is geen priesterschap. Er is geen tempel. Niets daarvan is er, en het is er ook al bijna tweeduizend jaar niet geweest. Dat is me wat, dat het hun niet aan een man zou ontbreken. Het ontbreekt hun al tweeduizend jaar aan mannen.

Dus als de profetie letterlijk bedoeld is, is ze onjuist. Maar als ze voorwaardelijk of geestelijk bedoeld is, kan ze in beide gevallen als waar worden gezien. En natuurlijk is ze waar.

Het woord van de HEERE kwam tot Jeremia:

JEREMIA 33:23

Vers 24:

Hebt u niet gemerkt wat dit volk spreekt: De twee geslachten die de HEERE verkozen had, die heeft Hij nu verworpen? Ja, zij verwerpen Mijn volk, zodat het voor hen geen volk meer is. Zo zegt de HEERE: Als Mijn verbond met de dag en de nacht er niet is, als Ik de vaste orde van de hemel en de aarde niet geregeld heb, dan zal Ik ook het nageslacht van Jakob en van Mijn dienaar David verwerpen, zodat Ik uit zijn nageslacht geen heersers over het nageslacht van Abraham, Izak en Jakob zal nemen. Want Ik zal een omkeer brengen in hun gevangenschap en Mij over hen ontfermen.

JEREMIA 33:24-26

Dit verwijst blijkbaar naar echte Joden, afstammelingen van Abraham, Izak en Jakob. Natuurlijk zegt de Bijbel in het Nieuwe Testament wel dat ook wij kinderen van Abraham zijn. Maar we vinden in het Nieuwe Testament niet dat Abraham, Izak en Jakob in onze afstammingslijn worden genoemd. Dat lijkt op Joden te slaan. Maar ik geloof dat het slaat op het overblijfsel van het Joodse volk. Het overblijfsel van de afstammelingen van Abraham, Izak en Jakob zal altijd een afstammeling van David hebben die over hen regeert. Absoluut. Jezus is een afstammeling van David, en Hij regeert voor eeuwig. Er zal dus nooit meer een Davidische heerser ontbreken over Gods volk: de ware Joden, de Joden die niet alleen uiterlijk maar ook innerlijk Joden zijn, en alle heidenen die God erbij heeft gebracht om ook deel uit te maken van hun koninkrijk.

9

Slaven vrijlaten om Gods gunst te winnen

Nu zijn we klaar met dat gedeelte en keren we terug naar de slechte oude tijd. Hoofdstuk 34 gaat over een verbroken verbond. Wanneer er gesproken wordt over ‘degenen die Mijn verbond verbreken’, zou je kunnen denken dat het over het verbond

van de berg Sinaï gaat, maar dat is niet zo. Wat hier gebeurde, was dat de Babyloniërs de stad belegerden. Een van de manieren waarop koning Zedekia God probeerde te manipuleren om iets voor hen te doen, was door te besluiten: ‘Wij zullen een verbond met de HEERE sluiten waarin we beloven al onze slaven vrij te laten’, zoals in het jubeljaar.

In Leviticus 25 staat de wet over het jubeljaar, vanaf vers 8. Daar staat dat ze elk vijftigste jaar de vrijheid moeten uitroepen voor alle slaven en gevangenen.

Dat is wat ze daadwerkelijk doen in vers 8 van dit hoofdstuk. Blijkbaar was dit een van de bepalingen van het verbond dat ze sloten. Ze doen God een belofte. De andere bepalingen van het verbond worden niet genoemd. Daar kunnen we alleen maar naar gissen. Misschien luidde het verbond: ‘Goed, God, wij zullen dit voor U doen als U dit voor ons doet.’ Dat is meestal wat een verbond inhoudt.

Dus: ‘Wat wij zullen doen, is het jubeljaar houden, wat we hebben nagelaten. Daarin zijn we ongehoorzaam geweest. We zullen gehoorzaam gaan zijn. We zullen onze slaven vrijlaten.’ De gedachte daarachter is: ‘U kunt ons probleem met de Babyloniërs oplossen.’

Er gebeurde inderdaad iets bemoedigends. De Babyloniërs raakten verward in een schermutseling met de Egyptenaren toen farao Hofra oprukte met de bedoeling aan te vallen. Uiteindelijk trokken de Egyptenaren zich terug zonder slag te leveren. Maar toen de Babyloniërs die Jeruzalem belegerden hoorden dat de Egyptenaren eraan kwamen, verlieten ze Jeruzalem om de strijd met Egypte aan te gaan. De belegering werd dus korte tijd onderbroken. De mensen in de stad besloten: ‘O, laat maar, God’, en ze verbraken hun verbond en brachten hun slaven weer in gevangenschap.

Het is net als een man op een onbewoond eiland die zegt: ‘God, als U me maar van dit eiland af krijgt, zal ik U voor eeuwig dienen.’ Dan ziet hij plotseling in de verte een schip. ‘Laat maar.’ God verhoort het gebed, of lijkt het gebed te verhooren, en hij vat dat op als: ‘Goed, ik ben niet verplicht te doen wat ik gezegd heb dat ik voor U zou doen.’

Hoe vaak hebben mensen die niet eens christenen zijn niet gezegd: ‘God, als U mijn leven reedt in deze verschrikkelijke situatie, zal ik U voor eeuwig dienen’? Dan blijven ze leven en denken ze: ‘O, laat maar. Het is goed afgelopen. Ik hoef mijn belofte niet

te houden.’

Dat is wat Zedekia en het volk deden. Ze hadden hun slaven laten gaan als een middel om gunst van God af te dwingen. Toen nam alles korte tijd een gunstiger wending, en ze zeiden: ‘O, laat maar.’ Ze besloten zich niet aan dit verbond te houden. Dit hoofdstuk is geschreven om hen aan te klagen vanwege juist deze verbondsbreuk.

10

Zedekia's gevangenschap en dood voorzien

Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, toen Nebukadrezar, de koning van Babel, en heel zijn leger, en alle koninkrijken van de aarde die onder de heerschappij van zijn hand waren, en alle volken streden tegen Jeruzalem en al zijn steden: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ga zeggen tegen Zedekia, de koning van Juda, zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga deze stad in de hand van de koning van Babel geven, hij zal haar met vuur verbranden. En zelf zult u niet aan zijn hand ontkomen, maar zeker gegrepen worden en in zijn hand gegeven worden. U zult oog in oog met de koning van Babel staan, en hij zal van mond tot mond met u spreken. U zult in Babel komen.

JEREMIA 34:1-3

Er wordt herhaaldelijk verwezen naar het feit dat Zedekia's ogen de koning van Babel zouden zien. Dat is veelzeggend, want het gezicht van de koning van Babel was een van de laatste dingen die Zedekia's ogen ooit zagen. Hij werd gevangengenomen toen hij probeerde te ontsnappen nadat er een bres in de muren was geslagen. Hij werd teruggebracht naar de koning. Zijn zonen werden gebracht en voor zijn ogen gedood, en daarna werden zijn ogen uitgestoken. Ze staken zijn ogen uit. Dus het laatste wat hij te zien kreeg, naast de koning van Babel, was het afslachten van zijn eigen zonen.

Een behoorlijk akelig oordeel. Maar die man had zoveel waarschuwingen gekregen. Het is alsof hij gewoon een hufter is. Het kan hem gewoon niets schelen. Toen God eenmaal zijn ogen had uitgestoken, had hij, stel ik me zo voor, heel veel tijd om te wensen dat hij had geluisterd naar deze profetie, die hem zo vaak was gegeven.

Maar hoor het woord van de HEERE, Zedekia, koning van Juda!
Zo zegt de HEERE over u: U zult niet sterven door het zwaard,

JEREMIA 34:4

Zoveel geluk zul je niet hebben. Je zult als blinde gevangengenomen en naar Babylon gebracht worden en zo de rest van je leven doorbrengen, maar je zult niet door het zwaard sterven. Trouwens, het is verbazingwekkend dat Jeremia dat zo nauwkeurig kon voorspellen. Want je zou verwachten dat de Babyloniërs, zodra ze de stad veroverd hadden, als eerste de koning zouden straffen door hem te doden. Dat zou je voorspellen. Maar zo gebeurde het niet, en Jeremia wist werkelijk dat het niet zo zou gaan. Zoiets kan iemand natuurlijk alleen weten als hij een echte profeet is.

Maar je zult in vrede sterven.

Blind, maar in vrede.

u zult sterven in vrede. En zoals er vuren ontstoken zijn voor uw vaders, de vroegere koningen, die vóór u waren, zo zullen zij ook voor u vuren branden en over u rouw bedrijven door te roepen: Ach heer! Ík immers heb dit woord gesproken, spreekt de HEERE. Toen de profeet Jeremia al deze woorden tot Zedekia, de koning van Juda, in Jeruzalem, sprak, streed het leger van de koning van Babel tegen Jeruzalem en tegen al de steden van Juda die nog over waren, tegen Lachis en tegen Azeka, want die waren als versterkte steden overgebleven onder de steden van Juda.

JEREMIA 34:5-7

Alle andere waren al gevallen.

11

Vrijgelaten slaven opnieuw onderworpen

Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, nadat koning Zedekia een verbond had gesloten met heel het volk dat in Jeruzalem was, om voor hen vrijlating af te kondigen, zodat ieder zijn slaaf, en ieder zijn slavin, die een Hebreëer of Hebreeuwse was, vrij liet weggaan, zodat niemand bij hen meer als slaaf bij een Judeeër, zijn broeder, zou dienen. Al de vorsten en heel het volk die het verbond waren aangegaan, gaven er gehoor aan dat ieder zijn slaaf en ieder zijn slavin vrij zou laten weggaan, zodat zij bij hen niet meer zouden dienen. Zij gehoorzaamden en lieten hen gaan. Daarna kwamen zij er echter op terug en lieten de slaven en de slavinnen terugkomen die zij vrij hadden laten weggaan, en onderwierpen hen weer als slaven en als slavinnen.

JEREMIA 34:8-11

Hier staat niet waarom ze van gedachten veranderden, maar later, aan het einde van vers 21, wordt dat duidelijk. Het kwam doordat de Babyloniërs zich hadden teruggetrokken om tegen Egypte op te trekken. Aan het einde van vers 21 wordt aan Zedekia geprofeteerd over het Babylonische leger:

Ook Zedekia, de koning van Juda, en zijn vorsten zal Ik geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan, te weten in de hand van het leger van de koning van Babel, dat nu bij u vandaan wegtrekt. Zie, Ik geef bevel, spreekt de HEERE, en Ik zal hen naar deze stad terugbrengen. Zij zullen tegen haar strijden, haar innemen en haar met vuur verbranden. Ik zal van de steden van Juda een woestenij maken, zodat er geen inwoner meer zal zijn.

JEREMIA 34:21-22

Er is dus even uitstel. Blijkbaar grepen de mensen dat hoopvolle moment aan om te besluiten hun belofte aan God te breken, en op de een of andere manier namen ze hun slaven weer terug. Ik weet niet zeker hoe dat eigenlijk in zijn werk zou gaan. Ik weet niet precies welke procedure daarvoor werd gevolgd. Het wordt hier heel kort verteld, maar er zou een soort juridische procedure nodig zijn om een slaaf vrij te laten. En om dan, vooral als hij eenmaal een vrij man is, gewoon naar hem toe te gaan en te zeggen: 'Nee, je bent weer mijn slaaf.' Je zou denken dat hij papieren of iets dergelijks zou hebben waaruit bleek dat hij was vrijgelaten, en dat ze hem niet zomaar weer konden meenemen. Ze hebben dus waarschijnlijk de rechtbanken en dergelijke gebruikt om juridische mazen te vinden waarmee ze hun eerdere handeling ongedaan konden maken. Die slaven waren vervolgens verplicht om weer bij hen terug te komen.

12

Gods oordeel over de geschonden vrijlating

Vers 11:

Daarna kwamen zij er echter op terug en lieten de slaven en de slavinnen terugkomen die zij vrij hadden laten weggaan, en onderwierpen hen weer als slaven en als slavinnen. Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia van de HEERE: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb een verbond gesloten met uw vadersen, op de dag dat Ik hen uit het land Egypte leidde, uit het slavenhuis, en zei:

JEREMIA 34:11-13

Dat is Exodus 21, vers 2.

Na verloop van zeven jaar moet ieder zijn Hebreeuwse broeder die zich aan u verkocht heeft, laten gaan. Als hij u zes jaar gediend heeft, moet u hem vrij van u laten weggaan. Maar uw vadersen hebben niet naar Mij geluisterd en hebben hun oor niet geneigd. Ú hebt zich heden wel bekeerd en gedaan wat recht is in Mijn ogen door ieder voor zijn naaste vrijlating af te kondigen, en u hebt wel een verbond gesloten voor Mijn aangezicht in het huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen,

JEREMIA 34:14-15

Dit was iets plechtigs wat ze in de tempel voor Gods aangezicht deden: beloften aan God doen, een verbond met God sluiten. Waarschijnlijk een uitgebreide ceremonie. De bijzonderheden worden hier niet beschreven, maar het was iets plechtigs.

Hij zegt:

maar u bent er weer op teruggekomen en hebt Mijn Naam ontheiligd. Ieder heeft zijn slaaf en ieder zijn slavin laten terugkomen, die u overeenkomstig hun verlangen vrij had laten weggaan, en u hebt hen weer onderworpen om voor u tot slaven en tot slavinnen te zijn. Daarom, zo zegt de HEERE: Ú hebt naar Mij niet geluisterd door vrijlating af te kondigen, ieder voor zijn broeder en ieder voor zijn naaste. Zie, dan kondig Ik voor u een vrijlating af, spreekt de HEERE, voor het zwaard, voor de pest en voor de honger. Ik zal u tot een schrikbeeld stellen voor alle koninkrijken van de aarde.

JEREMIA 34:16-17

Dus Ik zal jullie van je vaderland bevrijden. Ik zal jullie van je leven bevrijden. Ik zal jullie laten doden. Ik zal jullie aan je vijanden laten uitleveren. Dat is de bevrijding die jullie zullen krijgen.

13

Het verbondsritueel en Abrahams visioen

Ik zal de mannen die Mijn verbond hebben overtreden, die de woorden van het verbond dat zij voor Mijn aangezicht gemaakt hadden, niet uitgevoerd hebben, maken als het kalf dat zij in tweeën hebben gesneden en tussen de stukken waarvan zij zijn doorgestaan, namelijk de vorsten van Juda, de vorsten van Jeruzalem, de hovelingen, de priesters en de hele bevolking van het land, die allen tussen de stukken van het kalf zijn doorgestaan. Ja, Ik zal hen geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan. Hun dode lichamen zullen de vogels in de lucht en de dieren op de aarde tot voedsel zijn.

JEREMIA 34:18-20

Er zijn enkele interessante aspecten aan de manier waarop God over het verbond denkt, en ook aan de manier waarop het volk erover denkt. Om te beginnen wordt er verwezen naar het gebruik om een dier in tweeën te snijden, waarna de partijen die aan het verbond deelnemen lichamelijk tussen de delen van het dier door lopen. Dit gebruik is bekend uit archeologische bronnen van andere culturen dan die van Israël. Hier in de Bijbel wordt niet veel over dit gebruik gezegd. Maar voor zover we weten, was de gedachte dat wanneer iemand een verbond met een ander sloot, ze een dier namen, het doodden, het in tweeën sneden en de delen uit elkaar legden. Vervolgens liepen ze lichamelijk tussen de delen door, terwijl ze een gelofte aflegden die luidde: 'Als ik mijn gelofte breek, mag ik dan in stukken worden gesneden zoals dit dier.' Dat het dier zo in stukken werd gesneden, betekende dus in wezen dat iemand hetzelfde lot over zichzelf afriep als het dier had ondergaan, als hij zijn gelofte zou breken. Daar wordt hier naar verwezen.

Er is eigenlijk maar één andere plaats in de Bijbel die naar dit gebruik verwijst. Dat is veel eerder, in de dagen van Abraham. Het is een heel oud gebruik. In Genesis 15 sloot Abraham een verbond met God, en daarbij werd het gebruik enigszins aangepast. Hij kreeg de opdracht deze dieren te nemen, ze in stukken te snijden en de delen uit elkaar te leggen. Abraham hoefde niet zelf tussen de stukken door te lopen. In plaats daarvan gingen er een rokende pot en een brandende lamp of fakkel tussen de stukken door.

De meeste evangelische christenen geloven dat dit verwijst naar de Vader en de Zoon, Die samen een verbond sluiten en Abraham er zelfs helemaal niet bij betrekken, omdat hij aan geen enkele voorwaarde hoefde te voldoen. Ik leg het niet per se zo uit, maar vrijwel alle uitleggers doen dat wel. Zelf denk ik dat de brandende lamp en de oven de Egyptische gevangenschap en de bevrijding daaruit voorstellen. Deuteronomium noemt de Egyptische gevangenschap een oven van ijzer, of een ijzeroven. In Jesaja wordt behoud aangeduid als een lamp die brandt.

Abraham ziet deze brandende lamp en deze ijzeroven, of deze brandende oven, tussen de stukken door gaan. God zegt:

Toen zei God tegen Abram: Weet wel dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land dat niet van hen is; zij zullen hen dienen en men zal hen vierhonderd jaar onderdrukken. Maar ook zal Ik over het volk dat zij zullen dienen, rechtspreken en daarna zullen zij met veel bezittingen wegtrekken.

GENESIS 15:13-14

Met andere woorden, de twee elementen, de gevangenschap en de bevrijding, lijken samen te komen in de profetie die verklaart wat hij heeft gezien. Wat tussen de delen door gaat, zijn dus niet werkelijk twee menselijke partijen, of zelfs goddelijke partijen, maar elementen van wat er wordt beloofd. Maar dat is een merkwaardige aanpassing van het normale gebruik.

14

Een gebroken eed ontheiligt Gods naam

In de dagen van Jeremia volgden ze het gebruik blijkbaar op de normale manier. Ze gingen zelf tussen de stukken van het dier door toen ze een verbond sloten. Maar daarmee riepen ze onheil over zichzelf af voor het geval ze het zouden breken, en ze hebben het gebroken. Het laat zien hoe ontrouw mensen zijn, hoe weinig integriteit ze hebben. Ze kunnen een plechtige gelofte afleggen en vervolgens totaal niet stilstaan bij het gevaar van het schenden ervan. Wat vreesden ze God weinig. Wat geloofden ze blijkbaar weinig in God.

God zegt in vers 16 over hen:

Ze hebben Mijn Naam ontheiligd.

Dat is omdat ze bij de Naam van Jahweh zwoeren en vervolgens hun eed braken. Daarmee sleurden ze Zijn Naam als het ware door het slijk. Het woord 'ontheiligen' betekent dat je iets niet als heilig beschouwt. Ze behandelden Gods Naam niet als heilig. Ze gebruikten Zijn Naam in een eed, maar behandelden die niet alsof die iets betekende. Het was niet anders dan het gebruiken van een willekeurig ander woord uit hun woordenschat. Het bond hen op geen enkele manier in hun geweten. Daarom zegt Hij:

Ik zal ze overleveren, en hun lijken zullen voedsel zijn voor de vogels.

Net als deze dieren, dit kalf of deze koe die ze in tweeën hadden gesneden, waarschijnlijk.

Vers 21:

Ook Zedekia, de koning van Juda, en zijn vorsten zal Ik geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan, te weten in de hand van het leger van de koning van Babel, dat nu bij u vandaan wegtrekt. Zie, Ik geef bevel, spreekt de HEERE, en Ik zal hen naar deze stad terugbrengen. Zij zullen tegen haar strijden, haar innemen en haar met vuur verbranden. Ik zal van de steden van Juda een woestenij maken, zodat er geen inwoner meer zal zijn.

JEREMIA 34:21-22

15

De afkomst van de Rechabieten en Jonadab

In tegenstelling tot de ontrouwe verbondsbrekers in Juda vestigt hoofdstuk 35 de aandacht op enkele heel trouwe mensen die geen Joden waren: de Rechabieten. Zij stamden af van de Kenieten. De Kenieten worden al in de dagen van Abraham genoemd als een van de stammen van wie Abraham en zijn nakomelingen het land zouden erven.

De Kenieten waren op de een of andere manier verwant aan Jethro, de schoonvader van Mozes. Hij was blijkbaar hun priester. Hij was een Midianiet. Maar er is in de Schrift een verband tussen Jethro en de Kenieten. Een van de Kenieten uit de familie van zijn vrouw werd hun gids. Hij leerde hun over de plaatselijke planten en dieren, enzovoort, terwijl ze door de woestijn trokken. De Kenieten raakten nauw verbonden met de Israëlieten. Ze woonden veilig onder hen. Ze gingen min of meer op in de Hebreeën in het land Israël. Hun lot en dat van Israël waren grotendeels met elkaar verbonden doordat deze twee etnische groepen, de Joden en de Kenieten, met elkaar vermengd raakten.

In het bijzonder was er een familie van Kenieten die afstamde van een man die Rechab heette. Rechabieten werden ze genoemd. Ze leefden als nomaden in dat gebied, maar meestal wel binnen de grenzen van Israël. Maar vanwege de dreiging van de Babyloniërs en de Syriërs waren ze in Jeruzalem komen wonen. Ze waren dus binnen de stadsmuren gaan wonen. Daarmee handelden ze enigszins in strijd met hun familieregels. Ze hadden namelijk een opmerkelijke voorvader, tweeënhalve eeuw vóór de tijd van Jeremia, een man die Jonadab heette, de zoon van Rechab. Hij was een invloedrijke godsdienstige hervormer. Hoewel hij zelf geen Jood was, had hij veel belangstelling voor het uitroeien van de Baälaanbidding in het noordelijke koninkrijk. Toen koning Jehu zijn opstand tegen Izebel en Achab begon, zocht hij de steun van deze man, Jonadab de Rechabiet. Waarom hij dat deed, wordt ons niet verteld. Terwijl Jehu iedereen doodde die op zijn pad kwam, ontmoette hij Jonadab en doodde hem niet. In plaats daarvan probeerde hij zijn gunst te winnen. Hij zegt:

Hij zei: Ga met mij mee en zie mijn ijver voor de HEERE. Zo lieten zij hem op zijn strijdswagen rijden.

2 KONINGEN 10:16

waarvan hij wist dat het Jonadab zou bevallen. Jonadab was een godsdienstig man, duidelijk iemand die in Jahweh geloofde, hoewel hij zelf geen Jood was.

16

Trouw aan Jonadab tegenover Juda's ontrouw

In de dagen van Jeremia had hij nog nakomelingen. Dat was tweeënhalve eeuw na de tijd van Jehu en Jonadab. Die nakomelingen leefden nog steeds volgens de voorschriften die Jonadab zijn kinderen had gegeven. In het bijzonder had hij hun gezegd nooit wijn te drinken, zodat ze een beetje op nazireeërs zouden lijken. Hij had hun ook gezegd nooit huizen te bouwen of akkers aan te leggen, maar als nomaden te leven. Die voorschriften waren waarschijnlijk bedoeld om hun te leren zich niet met de wereld te verontreinigen. Op de een of andere manier kon je er nog steeds op rekenen dat de Rechabieten Jonadabs voorschriften opvolgden, hoewel ze inmiddels vele, vele generaties na zijn tijd leefden.

Ze waren voor het grootste deel trouw gebleven aan wat hij hun had opgedragen. Op één punt hadden ze een compromis gesloten, volgens vers 11 van dit hoofdstuk: ze waren binnen de stad Jeruzalem gaan wonen vanwege de dreiging van de vijanden daarbuiten. Maar verder volgden ze de voorschriften nog steeds op.

Jeremia zal de opdracht krijgen om deze mensen wijn te gaan aanbieden. Wanneer hij ontdekt dat ze geen wijn willen drinken omdat hun vader, of hun voorvader, hun eeuwen geleden had gezegd dat niet te doen, gebruikt God dit om iets duidelijk te maken:

De woorden van Jonadab, de zoon van Rechab, die hij zijn kinderen geboden heeft, dat zij geen wijn mochten drinken, hebben zij gestand gedaan. Zij hebben tot op deze dag geen wijn gedronken, want zij hebben geluisterd naar het gebod van hun voorvader. Ik echter heb vroeg en laat tot u gesproken, maar naar Mij hebt u niet geluisterd. Ik zond tot u vroeg en laat al Mijn dienaren, de profeten, om te zeggen: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg, en beter uw daden, ga geen andere goden achterna om die te dienen. Dan zult u in het land blijven dat Ik u en uw vaderen gegeven heb. Maar u hebt uw oor niet geneigd en naar Mij niet geluisterd. Ja, de kinderen van Jonadab, de zoon van Rechab, hebben het gebod van hun voorvader dat hij hun geboden had, gestand gedaan, maar naar Mij luistert dit volk niet.

JEREMIA 35:14-16

Hij wijst erop hoe de Rechabieten geen compromissen sluiten om de regels van hun voorvader te gehoorzamen. Dat stelt Hij tegenover Israël, dat volledig compromissen heeft gesloten en weigert God te gehoorzamen.

Het is iets opmerkelijks als je erover nadenkt. Hoe kan een man zijn kinderen leren om afgezonderd van de wereld te leven, een afgescheiden leven te leiden, en hoe kunnen zijn nakomelingen dat tweeënhalve eeuw na zijn dood nog steeds doen? Je kunt je nauwelijks een christelijke familie voorstellen waarin drie of vier generaties christelijk blijven, waarin mensen blijven bij het geloof dat hun geleerd wordt. Maar deze mensen waren opmerkelijk trouw aan hun overtuigingen. Daarom worden ze als voorbeeld naar voren gebracht om Israël te beschamen vanwege hun gebrek aan gehoorzaamheid aan God.

Jonadabs voorschriften waren niet Gods voorschriften. Het is niet zo dat het in Gods ogen bijzonder juist was dat deze mensen rondzwierven of wijn vermeden. Ze doen dit alleen omdat hun voorvader had gezegd dat hij wilde dat ze dat deden, en dus doen ze het. Hij zegt niet dat de Rechabieten in het algemeen een leven leiden dat iedereen zou moeten leiden, of dat ze daarmee gehoorzamer aan God zijn dan iemand anders. Het is niet God Die hun deze voorschriften heeft gegeven; het is hun voorvader. Maar het punt is dat ze nauwgezet vasthouden aan de eigen kenmerken van hun familie en hun stam. Israël houdt niet nauwgezet, generatie na generatie, vast aan de eigen kenmerken van hun volk. Daar gaat dit hoofdstuk over.

17

Jeremia biedt de Rechabieten wijn aan

Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia in de dagen van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda:

JEREMIA 35:1

Hier gaan we terug in de tijd, want hoofdstuk 34 speelde zich af tijdens de regering van Zedekia, en heel dicht bij het einde van zijn regering. Hij regeerde elf jaar. Dit gaat dus minstens tien jaar of meer terug ten opzichte van het vorige hoofdstuk. Waarom is dit

hoofdstuk hier tussengevoegd, buiten de chronologische volgorde? Misschien is het bedoeld om de trouw van de Rechabieten in hoofdstuk 35 bewust te stellen tegenover de ontrouw en de verbondsbrekende aard van de Joden in het vorige hoofdstuk.

Ga naar het huis van de Rechabieten, spreek met hen en breng hen in het huis van de HEERE, in een van de kamers, en geef hun wijn te drinken.

JEREMIA 35:2

Dit wordt heel kort beschreven. Het is alleen een beschrijving in heel grote lijnen. Hij doet het ook daadwerkelijk: hij neemt hen mee naar het huis van de HEERE en biedt hun wijn te drinken aan. Maar er kan meer bij zijn komen kijken. Misschien had hij daadwerkelijk een feestmaal bereid waarbij wijn geschonken zou worden. Dat zou een natuurlijke gelegenheid zijn om mensen aan te moedigen: 'O, neem wat wijn.'

Als je mensen zomaar naar de tempel brengt, ze laat zitten en wijn voor hen neerzet, denken ze: 'Hier is iets vreemds aan de hand. Is dit een test?' Ik denk dat de bedoeling was om te zien of hij hen ertoe kon overhalen wijn te drinken. En dat is misschien iets gemakkelijker als de omstandigheden een natuurlijke aanleiding leken om wijn te drinken.

Hij had blijkbaar een vertrek in de tempel gehuurd of gekregen, een grote ruimte waar de hele stam of de hele familie van de Rechabieten in kon. Ze kwamen allemaal. Het lijkt erop dat ze voor iets bijzonders waren uitgenodigd. Natuurlijk hadden ze misschien veel respect voor Jeremia en kwamen ze gewoon omdat hij dat wilde. Dan zouden ze hoe dan ook gekomen zijn. Maar toen hij hun zei dat ze wijn moesten drinken, gehoorzaamden ze hem niet. Ik heb het idee dat ze niet alleen maar kwamen omdat ze alles zouden doen wat Jeremia zei, want dat deden ze niet. Maar misschien waren ze uitgenodigd voor een feestmaal dat Jeremia gaf, waarbij ook wijn zou worden geschonken. Dan zouden ze zonder argwaan komen. Misschien was het voor een godsdienstige gelegenheid of zoiets. We kennen niet alle bijzonderheden. Het enige wat we weten, is dat deze mensen bij deze gelegenheid wijn aangeboden zouden krijgen. En God wilde iets duidelijk maken aan de hand van de reactie die Jeremia zou zien wanneer hun wijn werd aangeboden.

Dus vers 4:

en bracht hen in het huis van de HEERE, in de kamer van de zonen van Hanan, de zoon van Jigdalia, de man Gods, die naast de kamer van de vorsten is, die zich boven de kamer van Maäseja, de zoon van Sallum, de deurwachter, bevindt.

JEREMIA 35:4

Er waren niet veel van zulke mannen van God, maar daar was een goede man. Ik weet niet hoe het met die vertrekken in de tempel zat. Het lijkt erop dat ze eigendom waren van afzonderlijke personen, die ze verhuurden of door mensen lieten gebruiken of zoiets. Maar deze man, Hanan, de zoon van Jigdalia, was een man van God en had blijkbaar een vertrek op de volgende locatie:

18

Geen wijn en geen huizen: Jonadabs leefregels

naast de kamer van de vorsten is, die zich boven de kamer van Maäseja, de zoon van Sallum, de deurwachter, bevindt. Ik zette de leden van het huis van de Rechabieten kannen vol wijn en bekers voor en ik zei tegen hen: Drink wijn! Zij zeiden echter: Wij drinken geen wijn, want onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, heeft ons geboden: U mag geen wijn drinken, u niet en uw kinderen niet, tot in eeuwigheid. U mag geen huis bouwen, en geen zaad zaaien, geen wijngaard planten of in bezit hebben, maar u moet in tenten wonen, al uw dagen, opdat u vele dagen leeft in het land waar u als vreemdeling verblijft.

JEREMIA 35:4-7

Jonadab zag blijkbaar in dat steden de neiging hebben om al snel tot verdorvenheid te vervallen. Het stadsleven kent veel verleidingen, en alle steden hebben uiteindelijk de neiging om te verloederen. Dus hij zei: 'Jullie moeten uit de buurt van die steden blijven. Trek eropuit, woon in tenten. Blijf buiten op het land. Bouw geen vaste woningen. Daar groeit alleen maar een stad uit. Trek rond zoals Arabieren doen en ga gewoon van de ene plaats naar de andere. Dan zullen jullie niet door de wereld verdorven worden, en zal God jullie niet hoeven te oordelen en uit het land weg te sturen.'

Wij nu hebben geluisterd naar de stem van onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, in alles wat hij ons geboden heeft, door al onze dagen geen wijn te drinken, wij niet en onze vrouwen niet, evenmin als onze zonen en onze dochters, en door geen huizen te bouwen tot onze woning. We hebben geen wijngaard of akker, en geen zaaigoed. Wij hebben in tenten gewoond, en hebben geluisterd en gedaan overeenkomstig alles wat onze voorvader Jonadab ons geboden heeft. Maar het gebeurde, toen Nebukadrezar, de koning van Babel, naar dit land optrok, dat wij zeiden: Kom, laten wij Jeruzalem binnengaan, vanwege het leger van de Chaldeeën en vanwege het leger van de Syriërs. Daarom wonen wij nu in Jeruzalem.

JEREMIA 35:8-11

19

De Rechabieten vluchten voor invallende legers

Hiermee wordt dus aangegeven dat dit plaatsvond toen de legers van de Babyloniërs en van de Syriërs een bedreiging vormden. We worden verwezen naar de tijd van 2 Koningen hoofdstuk 24, vers 2, waar de Syriërs en de Babyloniërs, of de Chaldeeën, Jeruzalem aanvallen. In 2 Koningen 24:1 en 2 staat:

In zijn dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd gedurende drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand. Toen zond de HEERE de benden van de Chaldeeën tegen hem, de benden van Syrië, de benden van Moab en de benden van de Ammonieten. Hij zond hen tegen Juda om het om te brengen, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaren, de profeten.

2 KONINGEN 24:1-2

Nu was dit niet de ondergang van Jeruzalem. Dit ging over de regering van Jojakim. Maar bedenk dat dit hoofdstuk van Jeremia is teruggegaan naar, zoals er staat, de dagen van Jojakim. In hoofdstuk 34 zaten we minder dan een jaar vóór de totale verwoesting van Jeruzalem tijdens de regering van Zedekia. Maar dit hoofdstuk is een jaar of tien teruggegaan, naar een tijd waarin de verwoesting van Jeruzalem eigenlijk nog niet zo dichtbij is. Die zou pas over tien of elf jaar plaatsvinden.

Maar er was een tijd waarin Jojakim, de koning vóór Zedekia, een eed had afgelegd en een overeenkomst met Nebukadnezar had gesloten. Na drie jaar verbrak hij die overeenkomst. En het was het verbreken van die overeenkomst waardoor de Babyloniërs en de Syriërs en anderen kwamen oprukken. We zien dat de Rechabieten bang waren voor de Babyloniërs en de Syriërs. Dit moet dus de gelegenheid zijn geweest waarbij Jojakim zijn overeenkomst met Nebukadnezar had verbroken. Daarmee lijkt hij heel erg op Zedekia en de mannen uit het vorige hoofdstuk.

Deze mensen leggen eden af, ze maken afspraken, ze sluiten verdragen, ze sluiten verbonden, en ze hebben er geen enkele belangstelling voor om die na te komen. Je sluit een verdrag met Nebukadnezar en je verbreekt het. Deze Rechabieten staan dus ook in contrast met Jojakim, en ook met de mannen uit het vorige verhaal, dat over Zedekia en zijn tijd ging.

20

God prijst en beloont de Rechabieten

De Rechabieten hebben aan Jeremia uitgelegd waarom ze geen wijn willen drinken en wat de kenmerkende gebruiken van hun stam waren die ze van hun vader in stand moesten houden. En dat hadden ze gedaan. Nu wist Jeremia niet wat de boodschap van de Heere hier zou zijn. Wat ze deden was immers strikt genomen niet rechtvaardig. Geen wijn drinken was niet rechtvaardiger dan wel wijn drinken. Israël heeft geen regels tegen het drinken van wijn. In tenten wonen is niet rechtvaardiger dan in steden wonen. Er was niets aan de Rechabieten waardoor Jeremia zou hebben gedacht: 'Dit zijn rechtvaardiger mensen dan de gemiddelde mensen.' Ze hielden zich misschien meer afzijdig, waren misschien in sommige opzichten onverzettelijker, maar de kenmerkende gebruiken van hun levenswijze zijn niet door God geboden. Hun zeggen dat ze wijn moeten drinken, betekent dus niet dat je hun zegt dat ze moeten zondigen.

De profeet zei dat ze wijn moesten drinken en ze weigerden. Het is mogelijk dat Jeremia verwachtte dat het woord van de Heere zou komen met de boodschap: 'Zo zegt de Heere: jullie hebben het woord van de Heere door de profeet Jeremia overtreden. Schaam je', of zoiets. Jeremia wist niet wat hier gebeurde totdat God de uitleg gaf. Het is mogelijk dat Jeremia dacht dat God hem zou gebruiken om deze mensen wat evenwichtiger te maken, hen van hun vreemde nomadische levenswijze af te brengen en hen ertoe te bewegen zich ergens te vestigen en wat gewoner te gaan leven. Niet als deel van deze slechte cultuur, maar gewoon volgens het normale Joodse leven. Dat was op dat moment nog niet echt zo dicht bij de verwoesting van Jeruzalem als later het geval was.

Maar Jeremia krijgt te horen dat deze mensen geprezen moeten worden. Niet zozeer vanwege de bijzonderheden van hun levenswijze, maar vanwege hun reden om zo te leven. Ze blijven trouw aan eerder onderricht dat ze van hun voorvader hadden ontvangen. En dat is iets wat de Joden niet willen doen.

Vers 12:

Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Ga zeggen tegen de mannen van Juda en tegen de inwoners van Jeruzalem: Zult u niet de vermaning aanvaarden door te luisteren naar Mijn woorden? spreekt de HEERE. De woorden van Jonadab, de zoon van Rechab, die hij zijn kinderen geboden heeft, dat zij geen wijn mochten drinken, hebben zij gestand gedaan. Zij hebben tot op deze dag geen wijn gedronken, want zij hebben geluisterd naar het gebod van hun voorvader. Ik echter heb vroeg en laat tot u gesproken, maar naar Mij hebt u niet geluisterd. Ik zond tot u vroeg en laat al Mijn dienaren, de profeten, om te zeggen: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg, en beter uw daden, ga geen andere goden achterna om die te dienen. Dan zult u in het land blijven dat Ik u en uw vaders gegeven heb. Maar u hebt uw oor niet geneigd en naar Mij niet geluisterd. Ja, de kinderen van Jonadab, de zoon van Rechab, hebben het gebod van hun voorvader dat hij hun geboden had, gestand gedaan, maar naar Mij luistert dit volk niet. Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga over Juda en over al de inwoners van Jeruzalem al het onheil brengen dat Ik over hen heb uitgesproken, omdat Ik tot hen gesproken heb, maar zij niet geluisterd hebben, Ik tot hen geroepen heb, maar zij niet geantwoord hebben.

JEREMIA 35:12-17

Tegen het huis van de Rechabieten zei Jeremia: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Omdat u geluisterd hebt naar het gebod van uw voorvader Jonadab, al zijn geboden in acht genomen hebt, en gedaan hebt overeenkomstig alles wat hij u geboden heeft,

JEREMIA 35:18

Nu heeft hij een woord voor hen.

daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Het zal Jonadab, de zoon van Rechab, niet aan een man ontbreken die in Mijn dienst staat, alle dagen.

JEREMIA 35:19

Er moeten vandaag dus nog ergens Rechabieten zijn, als ‘voor eeuwig’ — zoals zijn Engelse Bijbelvertaling het hier weergeeft — letterlijk bedoeld is. Misschien zijn die er ook. Er zijn er geen bekend. Misschien wonen ze ergens in tenten waar je ze niet ziet. Wie weet? In elk geval niet aan de bar.

21

Jeremia laat zijn profetieën opschrijven

Hoofdstuk 36:

In het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, kwam dit woord van de HEERE tot Jeremia: Neem een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb tegen Israël, tegen Juda en tegen alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u begon te spreken, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag.

JEREMIA 36:1-2

Hij begon te spreken in het dertiende jaar van Josia. Het was nu het vierde jaar van Jojakim. Er waren ongeveer twintig of eenentwintig jaar verstreken. Alle profetieën die hij hiervoor had uitgesproken. Misschien heeft hij ze samengevat. Er was immers behoorlijk wat herhaling, zoals we in zijn profetieën hebben ontdekt. We zien dat dit boek dat hij schrijft op één dag drie keer helemaal kan worden voorgelezen. Het lijkt dus wat korter te zijn dan het boek Jeremia zoals we dat nu hebben. Maar zoals ik al zei, staat er natuurlijk veel herhaling in het boek Jeremia. Misschien zijn alle dingen die hij meerdere keren heeft gezegd één keer opgeschreven. Je hoeft het niet zo vaak te zeggen.

Hoe dan ook, hij schreef het boek op, en waarschijnlijk hebben we deze hoofdstukken juist dankzij deze instructies. Ze zijn niet door Jeremia zelf geschreven, maar door zijn vriend Baruch. Maar God zegt het volgende. En dit is nog vroeg in de regering van Jojakim, een hele tijd vóór de val van Jeruzalem, toen God de mensen nog opriep tot bekering in plaats van tot overgave.

Misschien zullen die van het huis van Juda luisteren naar al het onheil dat Ik hun denk aan te doen, zodat zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en Ik hun ongerechtigheid en hun zonden zal vergeven.

JEREMIA 36:3

Toen riep Jeremia Baruch, de zoon van Neria. En Baruch schreef uit de mond van Jeremia al de woorden van de HEERE die Hij tot hem gesproken had, op de boekrol. En Jeremia gebod Baruch: Ik word tegengehouden, ik kan niet in het huis van de HEERE komen.

JEREMIA 36:4-5

Nu weet ik niet op welke manier hij verhinderd was. Het is duidelijk dat Jeremia op verschillende momenten in zijn leven daadwerkelijk gevangenzat. Maar het lijkt er niet op dat hij deze keer gevangenzat. Want er blijkt door de koning een bevel tot zijn

arrestatie te zijn uitgevaardigd, maar Jeremia werd niet gearresteerd, omdat er in vers 26 staat:

De Heer hield hem verborgen.

Hij bevond zich dus duidelijk niet ergens waar de koning hem in zijn macht had en hem gemakkelijk kon vinden. Hij zat dus niet in de gevangenis, maar hij was op de een of andere manier verhinderd.

Misschien bedoelt hij gewoon: 'Ik heb ander werk dat God me laat doen. Ik kan er niet op uit om dit voor te lezen. Jij schrijft op wat ik dicteer. Ik heb andere dingen die ik moet doen. Ik ben beperkt in mijn tijd of in wat ik kan doen, of zoiets.' We weten niet waarom hij verhinderd is. Hij zegt gewoon: 'Ik heb je nodig om dit voor me te doen.'

22

Baruch leest de boekrol voor op de vastendag

Daarom moet u zelf gaan en uit de rol voorlezen waarop u uit mijn mond de woorden van de HEERE hebt opgeschreven, ten aanhoren van het volk in het huis van de HEERE op de vastendag. U moet ze ook voorlezen ten aanhoren van alle Judeeërs die uit hun steden komen. Misschien zal hun smeekbede terechtkomen voor het aangezicht van de HEERE, en zullen zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg, want groot is de toorn en de grimmigheid die de HEERE tegen dit volk heeft uitgesproken. Baruch, de zoon van Neria, deed overeenkomstig alles wat de profeet Jeremia hem geboden had, door uit de boekrol de woorden van de HEERE voor te lezen in het huis van de HEERE. Het gebeurde in het vijfde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in de negende maand, dat zij een vasten uitriepen voor het aangezicht van de HEERE, voor heel het volk in Jeruzalem en heel het volk dat uit de steden van Juda naar Jeruzalem kwam. Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia voor in het huis van de HEERE, in de kamer van Gemarja, de zoon van Safan, de schrijver, in de bovenste voorhof, bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van de HEERE, ten aanhoren van heel het volk.

JEREMIA 36:6-10

Let er nu op dat hij in vers 6 zei:

‘Ga dit voorlezen op de vastendag.’ Dat is eigenlijk niet de Grote Verzoendag, want ons wordt verteld dat het in de negende maand was. Vers 9 zegt dat het in de negende maand van het daaropvolgende jaar was. Kijk, deze instructies werden hem gegeven in

het vierde jaar van Jojakim. Maar de vastendag waarop hij dit voorlas, viel in het vijfde jaar van Jojakim, zegt vers 9, in de negende maand. Er verstreek dus op zijn minst bijna een jaar, zo niet meer, tussen het schrijven van het boek en het voorlezen ervan. En toch zegt Jeremia op het moment dat het gedicteerd werd:

‘Je gaat het op de vastendag doen.’ Die was blijkbaar nog behoorlijk ver weg.

Het was blijkbaar geen vastendag die in de wet was voorgeschreven, want de wet schreef alleen een vastendag voor in de zevende maand, op de Grote Verzoendag. In de negende maand was er iets anders waarover ze rouwden. Of misschien zaten ze gewoon in moeilijkheden en vastten ze daarom om hulp van God te krijgen. Hoe dan ook, dat zou het moment zijn waarop het boek door Baruch werd voorgelezen.

23

De vorsten ontbieden Baruch met de boekrol

Toen Michaja, de zoon van Gemarja, de zoon van Safan, al de woorden van de HEERE uit die boekrol hoorde, daalde hij af naar het huis van de koning, naar de kamer van de schrijver. En ziedaar, alle vorsten zaten er: de schrijver Elisama, Delaja, de zoon van Semaja, Elnathan, de zoon van Achbor, Gemarja, de zoon van Safan, Zedekia, de zoon van Hananja, en alle vorsten.

JEREMIA 36:11-12

Dit waren allemaal een soort lagere politieke ambtenaren die rond de koning hingen.

Michaja maakte hun alle woorden bekend die hij gehoord had, toen Baruch ten aanhoren van het volk uit die boekrol voorlas. Toen stuurden alle vorsten Jehudi, de zoon van Nethanja, de zoon van Selemja, de zoon van Cusji, naar Baruch, om te zeggen: De rol waaruit u ten aanhoren van het volk hebt voorgelezen, neem die in uw hand en kom. Baruch, de zoon van Neria, nam de rol in zijn hand en kwam naar hen toe.

JEREMIA 36:13-14

Ik weet niet precies waarom het zo nuttig voor ons wordt gevonden om zoveel voorouders te kennen van deze man Jehudi, die alleen maar de boodschapper was die het boek ging halen. We kennen zijn grootvader, zijn overgrootvader. En we weten niet eens zoveel over Jeremia's afkomst. Maar deze man Jehudi moet een indrukwekkende afstamming hebben gehad.

En hij ging naar Baruch en zei:

Neem de boekrol waaruit je aan de mensen hebt voorgelezen in je hand en kom.

Nu kan het zweet hem hier wel uitgebroken zijn, want hij was niet van plan geweest dit aan de koning voor te lezen. De meeste profetieën veroordeelden de koning. En als je voor de koning gaat staan om dit soort dingen voor te lezen, moet je behoorlijk sterk zijn. Je moet stevig in je schoenen staan. Hij had het in de tempel voorgelezen. Dat was al gevaarlijk genoeg, maar hij las het alleen aan het volk voor. Nu gaat de koning het van hem horen. En hij doet wat hem gezegd wordt.

24

De vorsten luisteren en beschermen de profeten

Zij zeiden tegen hem: Ga toch zitten en lees ten aanhoren van ons deze voor. En Baruch las ten aanhoren van hen voor. Nu gebeurde het, zodra zij alle woorden hoorden, dat zij elkaar angstig aankeken en tegen Baruch zeiden: Al deze woorden moeten wij beslist aan de koning bekendmaken.

JEREMIA 36:15-16

Dus hij las het eerst aan deze vorsten voor, en daarna namen ze hem mee naar de koning. Je krijgt niet zo gemakkelijk toegang tot de koning zonder dat iemand tegen de koning zegt dat er een reden is waarom je komt. Deze mannen beoordeelden het materiaal dus eerst voor de koning. Nu gaan ze ervoor zorgen dat de koning het hoort.

Deze mannen waren goede mannen. Het kwam niet zo vaak voor dat de vorsten goede mannen waren. Maar denk eraan: in hoofdstuk 26 was er een moment waarop het volk Jeremia wilde doden. Enkele vorsten kwamen voor hem tussenbeide en zeiden:

Toen zeiden de vorsten en heel het volk tegen de priesters en tegen de profeten: Deze man heeft niet de doodstraf verdiend, want hij heeft in de Naam van de HEERE, onze God, tot ons gesproken. Ook stonden er mannen op uit de oudsten van het land. Zij zeiden tegen heel het verzamelde volk: Micha uit Moreset heeft in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd. Hij zei tegen heel het volk van Juda: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Sion zal als een akker omgeploegd worden, Jeruzalem zal tot puinhopen worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud. Hebben Hizkia, de koning van Juda, en heel Juda hem ooit ter dood laten brengen? Vreesde hij niet de HEERE? Trachtte hij niet het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad dat Hij over hen uitgesproken had? Wij zijn bezig onszelf een groot kwaad aan te doen!

JEREMIA 26:16-19

Sommige vorsten waren dus mannen met enig geweten, zoals we verderop nog meer zullen zien. Maar ze zeiden dat de koning dit moest horen.

Zij vroegen Baruch: Vertel ons hoe u al deze woorden op zijn aanwijzing hebt opgeschreven. Baruch antwoordde: Hij sprak al deze woorden tot mij uit, en ik schreef ze met inkt in de boekrol. Toen zeiden de vorsten tegen Baruch: Ga u verbergen, u en Jeremia, en laat niemand weten waar u bent.

JEREMIA 36:17-19

Ze waren hem goedgezind. Ze wisten dat de koning hier boos over zou worden. Ze vonden dat de koning dit moest horen, maar hij moest niet de gelegenheid krijgen om Baruch en Jeremia te arresteren. Ze zouden allebei gevaar lopen. Dus deze vorsten waarschuwden hem: ‘Ga je verbergen. Vertel niemand waar je bent. Vertel het zelfs niet aan ons, want de koning zou het ons kunnen vragen. We willen niet weten waar je bent. Ga jij je maar verbergen, dan brengen wij dit boek naar de koning.’

25

Jojakim verbrandt de boekrol

Zij gingen naar de koning in de voorhof van het koninklijk paleis, maar de rol legden zij weg in de kamer van de schrijver Elisama. Toen maakten zij al deze woorden bekend ten aanhoren van de koning.

JEREMIA 36:20

Ze namen het boek dus niet eens meteen mee naar binnen. Ze moesten eerst te weten komen of de koning het wilde horen of niet.

Ze maakten de koning dus de inhoud bekend. Met andere woorden, ze gaven hem een samenvatting.

Daarop stuurde de koning Jehudi om de rol te halen. Hij haalde die uit de kamer van de schrijver Elisama. Toen las Jehudi eruit voor ten aanhoren van de koning en ten aanhoren van al de vorsten die rondom de koning stonden.

JEREMIA 36:21

De koning zat in de negende maand in het winterverblijf, met een vuur dat vóór hem in het kolenbekken brandde.

JEREMIA 36:22

Dat is december, dus het was koud.

gebeurde het, zodra Jehudi drie of vier kolommen had voorgelezen, dat de koning ze met een schrijversmes afsneed en in het vuur wierp dat in het kolenbekken was, totdat heel de rol verteerd was in het vuur dat in het kolenbekken was.

JEREMIA 36:23

Denk nu eens aan het contrast tussen de houding van deze koning en die van zijn eigen vader, Josia. Toen de priesters de boekrol van Deuteronomium bij Josia brachten, in 2 Koningen hoofdstuk 22, staat er in vers 11:

Het gebeurde nu, toen de koning de woorden van het wetboek hoorde, dat hij zijn kleren scheurde.

2 KONINGEN 22:11

Maar hier staat zijn eigen zoon, Jojakim, tegenover eigenlijk soortgelijk materiaal. Een soortgelijke openbaring van God over het gevaar dat daarin beschreven wordt, waarop Josia zo goed had gereageerd. Deze man is harteloos. Hij schenkt er niet eens aandacht aan. Hij snijdt het gewoon achteloos in stukken en gooit het in het vuur. Je krijgt de indruk dat hij er zijn totale minachting voor laat zien.

En in vers 24 staat over degenen die toekeken, waarschijnlijk de meesten van zijn hovelingen:

Zij schrokken niet en zij scheurden hun kleding niet, de koning evenmin als al zijn dienaren, die al deze woorden gehoord hadden.

JEREMIA 36:24

Dit zijn dus zijn dienaren die hem naar de mond praten. Dit zijn niet de vorsten over wie we eerder hoorden. We zullen zien dat die bezwaar maakten tegen wat hij deed. Maar de vaste dienaren van de koning waren harteloos. Ze waren niet bang toen ze

hem dit zagen doen. Ze scheurden hun kleren niet, zoals Josia had gedaan toen hij het boek hoorde. De koning deed dat in dit geval niet, en zijn dienaren ook niet.

Maar Elnathan, Delaja en Gemarja, dat zijn de vorsten over wie we eerder lazen. Zij waren degenen die tegen Baruch zeiden:

Toen zeiden de vorsten tegen Baruch: Ga heen, verberg u, u en Jeremia, zodat niemand weet waar u bent.

JEREMIA 36:19

Toch hadden Elnathan, Delaja en Gemarja er bij de koning op aangedrongen de rol niet te verbranden, maar hij heeft niet naar hen geluisterd.

JEREMIA 36:25

Er waren dus enkele mannen in het bestuur die enig geweten hadden, die enig gezond verstand hadden, maar de koning wilde niet naar hen luisteren.

Verder gaf de koning Jerahmeël, de zoon van de koning, Seraja, de zoon van Azriël, en Selemja, de zoon van Abdeël, bevel om de schrijver Baruch en de profeet Jeremia gevangen te nemen. Maar de HEERE hield hen verborgen.

JEREMIA 36:26

Jeremia werd deze keer dus niet gearresteerd. Bij andere gelegenheden wel, en ook Baruch ontkwam. Maar hij was beslist moedig.

26

Oordeel over Jojakim en een nieuwe boekrol

Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia, nadat de koning de rol met de woorden die uit de mond van Jeremia kwamen, die Baruch had opgeschreven, had verbrand: Neem u weer een andere rol en schrijf daarop al de vorige woorden die op de vorige rol stonden, die Jojakim, de koning van Juda, verbrand heeft, en zeg tegen Jojakim, de koning van Juda: Zo zegt de HEERE: Ú hebt deze rol verbrand en gezegd: Waarom hebt u daarop geschreven: De koning van Babel zal beslist komen en zal dit land te gronde richten en hij zal mens en dier eruit wegdoen? Daarom, zo zegt de HEERE over Jojakim, de koning van Juda: Hij zal niemand hebben die op de troon van David zit, en zijn dode lichaam zal weggeworpen liggen, overdag in de hitte en 's nachts in de kou.

JEREMIA 36:27-30

We hebben eigenlijk geen specifieke vermelding van hoe Jojakim gestorven is en wat er met zijn lichaam gebeurd is. Maar er was een eerdere profetie die zei:

Met een ezelsbegrafenis zal hij begraven worden: men zal hem wegslepen en wegwerpen, ver weg van de poorten van Jeruzalem.

JEREMIA 22:19

Hij zou bij zijn begrafenis niet geëerd worden. Dat hij geen zoon zou hebben, of niemand die van hem afstamde, die op de troon van David zou zitten, is ook uitgekomen. Jojachin was zijn zoon. Hij regeerde drie maanden, maar werd daarna voorgoed in gevangenschap weggevoerd naar Egypte. Vervolgens kwam Zedekia, de

laatste koning voordat Babylon de stad verwoestte. Hij was geen zoon van Jojakim. Dus nadat zijn zoon na een regering van drie maanden in gevangenschap was weggevoerd, had hij niemand meer. Niemand die op de troon van David zou zitten.

Ik zal hem, zijn nageslacht en zijn dienaren straffen om hun ongerechtigheid, en Ik zal over hen, over de inwoners van Jeruzalem en over de mannen van Juda, al het onheil brengen dat Ik tot hen gesproken heb, maar zij hebben niet geluisterd.

JEREMIA 36:31

Toen nam Jeremia een andere rol en gaf die aan de schrijver Baruch, de zoon van Neria. Deze schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand. Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd.

JEREMIA 36:32

Nu zou je kunnen denken dat Baruch op dat moment denkt: ‘Willen we dit echt nog een keer doen? Er ligt nog een arrestatiebevel tegen ons vanwege de vorige keer. Vraag je me nu om dit nog een keer te doen?’

De man is gehoorzaam. En trouwens, hij krijgt een heel hoofdstuk. Baruch krijgt ter ere van hem een heel, heel kort hoofdstuk, hoofdstuk 45. Het is maar vijf verzen lang, maar Jeremia heeft een bijzondere belofte van de HEERE voor Baruch vanwege zijn uitzonderlijke trouw.

Dus hij herinnerde zich die profetieën, hij kende ze waarschijnlijk uit zijn hoofd. Hij dicteerde ze. Hij breidde ze zelfs nog een beetje uit en voegde er nog wat woorden van dezelfde strekking aan toe. En we denken niet dat hij deze rol naar Jojakim heeft gestuurd. Waarschijnlijk heeft Baruch deze opgeborgen. En daarom hebben we het boek Jeremia, want een groot deel van ons boek Jeremia is wat Baruch heeft opgeschreven.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jeremia 33:1
- Jeremia 33:2-6
- Jesaja 53:5
- Jeremia 33:7-9
- Haggai 1:9
- Ezechiël 36:26
- Jeremia 29:13
- Jesaja 10:21
- Romeinen 9:27
- Jeremia 33:10-11
- Jeremia 33:12-13
- Jeremia 33:14-16
- Jeremia 23:5-6
- Jeremia 33:17-18
- Jeremia 18:9-10
- 1 Samuel 2:30
- Jesaja 66:19
- Jesaja 66:20
- Jesaja 66:21
- Jeremia 33:18
- Jeremia 33:19-22
- Jeremia 33:23
- Jeremia 33:24-26
- Jeremia 34:1-3
- Jeremia 34:4
- Jeremia 34:5-7
- Jeremia 34:8-11
- Jeremia 34:21-22
- Jeremia 34:11-13
- Jeremia 34:14-15

- Jeremia 34:16-17
- Jeremia 34:18-20
- Genesis 15:13-14
- 2 Koningen 10:16
- Jeremia 35:14-16
- Jeremia 35:1
- Jeremia 35:2
- Jeremia 35:4
- Jeremia 35:4-7
- Jeremia 35:8-11
- 2 Koningen 24:1-2
- Jeremia 35:12-17
- Jeremia 35:18
- Jeremia 35:19
- Jeremia 36:1-2
- Jeremia 36:3
- Jeremia 36:4-5
- Jeremia 36:6-10
- Jeremia 36:11-12
- Jeremia 36:13-14
- Jeremia 36:15-16
- Jeremia 26:16-19
- Jeremia 36:17-19
- Jeremia 36:20
- Jeremia 36:21
- Jeremia 36:22
- Jeremia 36:23
- 2 Koningen 22:11
- Jeremia 36:24
- Jeremia 36:19
- Jeremia 36:25
- Jeremia 36:26
- Jeremia 36:27-30
- Jeremia 22:19

- Jeremia 36:31
- Jeremia 36:32

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.